

19.06.2025

Dnro 1047/03.04.04.04.10/2023

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja Juhani Räsänen

Päätös, josta valitetaan

Luhangan kunnanvaltuuston päätös 17.4.2023 § 23

Kunnanvaltuusto on tilapäisen valiokunnan esityksen mukaisesti päättänyt todeta tarkastuslautakunnan menettäneen valtuuston luottamuksen. Valtuusto on päättänyt erottaa tarkastuslautakunnan. Erotetut luottamushenkilöt pysyvät toimissaan, kunnes toimeen on valittu uudet henkilöt.

Tilapäisen valiokunnan esityksessä luottamuksen menettämisen syinä on mainittu, että tilapäisen valiokunnan ulkopuolelta on uskottavasti todennettu tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimineen Räsänen toistuvasti ja julkisesti arvostelleen kunnanjohtajaa ja kunnan hallintoa vuodesta 2021 alkaen. Näin ollen tarkastuslautakunnan puheenjohtaja on koko tarkastuslautakunnan toimikauden ajan ollut esteellinen tehtäväänsä, koska hänen puolueettomuutensa suorittaa arviointitehtävää on vaarantunut hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua muusta erityisestä syystä. Tilintarkastajan mukaan tarkastuslautakunnan kokoonpano ei ole ollut laillinen. Lautakunta ei ole ollut kokonaisuutena tehtäviensä tasalla, eikä se ole ollut poliittisesti luotettava. Tarkastuslautakunta on ylittänyt budjettinsa yli kolminkertaisesti.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Räsänen on vaatinut kunnanvaltuuston päätöksen kumoamista ja päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä.

Kunnanjohtaja Tuomo Kärnä on asiassa esteellinen kielteisen ennakoasenteensa ja tarkastuslautakunnan vastaisen toimintansa vuoksi. Kunnanjohtajan esittämät perustelut tilapäisen valiokunnan asettamiseksi ovat perusteettomia ja keksittyjä ja tarkoituksena on estää tarkastuslautakunnan toiminta. Tarkastuslautakunta on antanut kriittistä palautetta kunnanjohtajan ja

kunnanhallituksen toiminnasta. Marjo Merivirta on ollut esteellinen toimimaan tilapäisen valiokunnan jäsenenä, koska hänellä on kielteinen ennakoasenne Räsästä kohtaan. Merivirta on sähköpostitse levittänyt Räsästä perättömiä tietoja luottamushenkilöille ja kunnan työntekijöille, eikä hän ole pyynnöistä huolimatta esittänyt todisteita väitteidensä tueksi. Myös tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Pertti Seimolalla on kielteinen ennakoasenne Räsästä kohtaan. Tämä on ilmennyt kuulemistilaisuudessa, jossa Seimola on väittänyt harhaanjohtavasti, että Räsänen olisi useissa eri tilanteissa esittänyt kunnanjohtajan erottamista.

Tarkastuslautakunnan jäsenille ja varajäsenille lähetetty kuulemiskirje oli laadittu siten, että sen saattoi ymmärtää velvoittavaksi. Kirjeessä ei tuotu hallintolain mukaisesti esille kuulemisen tarkoitusta. Lisäksi kuulemistilanne oli syyllistävä. Kuulemiset suoritettiin liian aikaisessa vaiheessa, eikä Räsäsellä siten ollut mahdollisuutta ottaa kantaa muiden kuultujen näkemyksiin tai tilapäisen valiokunnan haltuunsa saamiin muihin selvityksiin. Selvityksiä ei myöhemminkään esitetty Räsäsellemme. Tilapäinen valiokunta on pyrkinyt löytämään todistusaineistoa Räsästä vastaan. Ihmisoikeussopimukset takaavat, ettei itseään vastaan tarvitse todistaa. Suullisessa kuulemisessa Räsäsellemme esitettiin ainoastaan valiokunnan puheenjohtajan henkilökohtaiset syytökset eikä asiakirjoja tai muita selvityksiä, joihin olisi voinut ottaa kantaa. Tilapäinen valiokunta on ilmoittanut kuulemiset salassa pidettäviksi ja muistiot hävitettäviksi valiokunnan toiminnan lakatessa. Perustetta salaamiselle ei ole esitetty. Räsästä on lainvastasesti kielletty äänittämästä kuulemistilaisuutta. Räsänen on 7.3.2023 pyytänyt tilapäiseltä valiokunnalta kopiot muun ohella tilapäisen valiokunnan pöytäkirjoista, asiassa annetuista kirjallisista lausunnoista ja suullisista kuulemisista laadituista muistioista, mutta pyyntöön ei ole vastattu. Räsäsellä ei siten ole ollut valtuuston kokouksessa mahdollisuutta puolustaa itseään. Räsänen 27.3.2023 tekemään tilapäisen valiokunnan selvityksessä olevien virheiden korjaamista koskevaan aloitteeseen ei ole vastattu.

Kunnanvaltuusto ei ole määrännyt kunnanhallituksen puheenjohtajaa, kunnanjohtajaa ja teknistä johtajaa pöytäkirjanpitäjiksi hallintosäännön 73 §:ssä edellytetyllä tavalla, joten 19.1.2023, 9.3.2023 ja 17.4.2023 pidettyjen valtuuston kokousten päätökset ovat lainvastaisia. Kunnanvaltuuston päätös 9.3.2023 § 18 on lainvastainen, koska kunnanvaltuuston puheenjohtaja on ylittänyt toimivaltansa päättämällä yksin tuoda asian tiedoksi kunnanvaltuustolle, vaikka tilapäisen valiokunnan selvitys toimii pohjaesityksenä. Tilapäisen valiokunnan asettamista koskevassa kunnanhallituksen esityksessä ja valtuuston päätöksessä on ollut kysymys selvityksen tekemisestä tarkastuslautakunnan toiminnasta. Toimeksiantoon ei ole kuulunut tehdä esitystä tarkastuslautakunnan erottamisesta. Tilapäisen valiokunnan pöytäkirjoja ei ole laadittu ja tarkastettu hallintosäännön 138 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Tilapäinen valiokunta ei ole yksilöinyt väitteitä, joiden mukaan Räsänen olisi julkisesti tuonut esille henkilökohtaisia ja negatiivisia asenteita kunnanjohtajaa ja kunnan hallintoa kohtaan. Kuulopuheisiin perustuvat väitteet ovat epäasiallisia ja mielivaltaisia. Väite Räsänen esteellisyydestä

tarkastuslautakunnan puheenjohtajan tehtävään on absurdi, sillä kunnanvaltuusto on valinnut hänet mainittuun tehtävään. Lisäksi esteellisyys on mahdollista todeta vain yksittäisen päätöksenteon yhteydessä. Tarkastuslautakunta ei ole valtuustokauden aikana kertaakaan todennut Räsästä esteelliseksi. Tilapäinen valiokunta ei ole kuullut tilintarkastajaa asiassa. Tilapäinen valiokunta ei ole esittänyt muita perusteita väitteelleen tarkastuslautakunnan kokoonpanon laittomuudesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei kuntalain 121 §:n mukaan ole nauttia poliittista luottamusta vaan huolehtia mainitussa pykälässä säädetyistä tehtävistään. Lautakunta on täyttänyt lakisääteiset tehtävänsä. Tilapäisen valiokunnan väite siitä, että lautakunta olisi ylittänyt budjettinsa on epämääräinen ja harhaanjohtava. Tarkastuslautakunnan talousarvio- ja lisätalousarvioesityksiä ei ole käsitelty lainmukaisesti.

Tarkastuslautakunnan erottaminen on käynnistetty, koska tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan ja väliraportissaan antanut kriittistä palautetta kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen toiminnasta. Kunnanjohtaja on yhteistyössä poliittisen johdon kanssa pyrkinyt estämään tarkastuslautakunnan toiminnan. Perimmäinen syy lautakunnan erottamiseksi on ollut tarve erottaa Räsänen puheenjohtajan tehtävästä. Tähän viittaavat tilapäisen valiokunnan asettamiseksi esitetyt perusteet.

Lausunnot ja selitykset

Kunnanhallitus on antanut lausunnon, jonka mukaan valitus on hylättävä. Lausunnossa on esitetty lisäksi muun ohella, että Eino Polvela on kertonut lautakunnan huonosta ilmapiiristä ja henkilöön kohdistuvasta painostuksesta kirjelmässä, jossa hän on pyytänyt eroa tarkastuslautakunnasta. Kunnan toimielinten kokouksissa on valittu pöytäkirjantarkastajat ja pöytäkirjanpitäjä kunnassa vuosia käytössä olleen toimintatavan mukaisesti. Räsäsellä on ollut mahdollisuus ottaa kantaa tilapäisen valiokunnan päätösesitykseen. Tilapäinen valiokunta ei ole arkistoinut muistioita. Kysymys on ollut valiokunnan jäsenten muistiinpano- ja valmisteluaineistoista. Tilapäisen valiokunnan tarkastetut ja allekirjoitetut pöytäkirjat on julkaistu kunnan verkkosivuilla. Kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksensä tilapäisen valiokunnan selvityksen perusteella.

Tuomo Kärnä, Marjo Merivirta ja Pertti Seimola ovat antaneet selitykset valituksessa heidän esteellisyydestään esitetyn johdosta. Merivirran selityksen mukaan hänen valituksessa mainittu viestinsä on liittynyt huoleen työyhteisöstä ja hänen tarkoituksenaan on ollut asian tuominen yhteiseen keskusteluun.

Räsänen on antamassaan selityksessä vaatinut, että asiassa järjestetään suullinen käsittely. Selityksessä on esitetty lisäksi muun ohella, että kunnanhallitus ei ole esittänyt muuta selvitystä lausuntonsa tueksi kuin Eino Polvelan eroilmoituksen. Polvela on sittemmin antanut selityksen liitteenä olevan lausuman, joka kumoaa eroilmoituksessa olevat kielteiset arviot tarkastuslautakunnan ja sen puheenjohtajan toiminnasta.

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja on vastauksessaan hallinto-oikeuden tiedusteluun ilmoittanut, että valiokunta on pyytänyt kirjallista selontekoa tarkastuslautakunnan toiminnasta sellaisilta tarkastuslautakunnan jäseniltä ja varajäseniltä, jotka eivät pystyneet osallistumaan suulliseen kuulemistilaisuuteen. Kirjallinen aineisto on tuhottu prosessin päättymisen jälkeen.

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtajan vastaus on lähetetty tiedoksi *Räsäselälle*.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää suullisen käsittelyn järjestämistä koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevine vaatimuksineen.

Perustelut

Suullisen käsittelyn järjestämistä koskeva vaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 57 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on järjestettävä suullinen käsittely, jos tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena tai yksityinen asianosainen sitä vaatii.

Saman pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan tuomioistuin voi asianosaisen vaatimuksesta huolimatta jättää suullisen käsittelyn järjestämättä, jos asian ratkaisemiseksi merkityksellisistä tosiseikoista on jo saatu riittävä selvitys, jonka perusteella asia voidaan ratkaista ilman, että tuomioistuimelle jää varteenotettavaa epäilyä tosiseikoista.

Räsänen on vaatinut, että asiassa järjestetään suullinen käsittely Polvelan kuulemiseksi. Räsänen on toimittanut hallinto-oikeudelle Polvelan valitusasian käsittelyä varten laatiman kirjallisen lausuman, joka on siten ollut hallinto-oikeuden käytettävissä asiaa ratkaistaessa. Hallinto-oikeus katsoo, että asian ratkaisemiseksi merkityksellisistä tosiseikoista on jo saatu riittävä selvitys, jonka perusteella asia voidaan ratkaista ilman, että tuomioistuimelle jää varteenotettavaa epäilyä tosiseikoista. Suullisen käsittelyn järjestäminen Polvelan kuulemiseksi asiassa on näin ollen tarpeetonta, ja sitä koskeva vaatimus on hylättävä.

Pääasia

Esteellisyys

Kuntalain 97 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Jos valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

Kuntalain 97 §:n 2 momentin mukaan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun sekä kunnan viranhaltijan esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen.

Pykälän 2 momentin mukaan, mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu. Mainittuun lainkohtaan sisältyvän luottamuksen vaarantumista muusta erityisestä syystä koskevan yleislausekkeen keskeinen tehtävä on turvata asian käsittelyn objektiivista puolueettomuutta eli erityisesti yleistä luottamusta menettelyn objektiivisuuteen ja riippumattomuuteen. Pelkästään ulkopuolisen henkilön epäluottamus viranhaltijaan, luottamushenkilöön tai viranomaisen toimintaan ei vielä johda esteellisyyteen mainitun lainkohdan perusteella, vaan luottamuksen vaarantumiselle on oltava erityinen syy, jonka tulee merkitykseltään rinnastua hallintolain 28 §:n 1 momentin 1–6 kohdissa säädettyihin esteellisyysperusteisiin. Tällainen syy voi olla esimerkiksi viranhaltijan tai luottamushenkilön ja asianosaisen välinen kiinteä ystävyys-, yhteistyö- tai kiistasuhde.

Räsäsen mukaan kunnanjohtaja Tuomo Kärnällä, tilapäisen valiokunnan jäsenellä Marjo Merivirralla ja valiokunnan puheenjohtajalla Pertti Seimolalla on kielteinen ennakoasenne Räsästä kohtaan, ja he ovat tämän vuoksi olleet esteellisiä osallistumaan tarkastuslautakunnan erottamiseen johtaneen asian käsittelyyn.

Kunnanhallitus on 26.9.2022 (§ 156) päättänyt esittää valtuustolle tilapäisen valiokunnan asettamista sen selvittämiseksi, nauttiiko tarkastuslautakunta valtuuston luottamusta. Kunnanjohtaja on toiminut asian esittelijänä kunnanhallituksessa, ja siten osallistunut asian käsittelyyn kuntalain ja hallintolain esteellisyysäännöksissä tarkoitettulla tavalla. Asia on sittemmin menettelyvirheen vuoksi käsitelty kunnanhallituksessa uudelleen saman valmistelun pohjalta. Kunnanhallituksen 26.9.2022 tekemän päätöksen esittelytekstistä ilmenee, että tilapäisen valiokunnan asettamista on ryhdytty valmistelemaan luottamushenkilöiltä tarkastuslautakunnan toiminnasta saadun

palautteen vuoksi. Taustalla on ollut muun muassa Polvelan eronpyyntö tarkastuslautakunnan jäsenyydestä. Kunnanhallituksen kokouksesta 25.4.2022 laaditun pöytäkirjan (§ 61) mukaan erään toisen tarkastuslautakunnan jäsenen eronpyyntöä koskeneessa asiassa oli tehty silloin kannattamattomana rauennut esitys tarkastuslautakunnan erottamisesta. Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksesta ilmenee, että kunnanjohtajan ja tarkastuslautakunnan välinen yhteistyö ei ole sujunut tarkastuslautakunnan toivomalla tavalla ja tarkastuslautakunta on arvostellut erityisesti sitä, ettei kunnanjohtaja ole vastannut lautakunnan yhteydenottoihin. Edellä mainitut seikat eivät kuitenkaan riitä osoittamaan, että kunnanjohtajalla olisi saamansa viranhoitoa koskevan palautteen vuoksi ollut hänen puolueettomuutensa vaarantaneita kielteisiä asenteita tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toiminutta Räsästä kohtaan, eikä luottamuksen hänen puolueettomuuteensa voida valituksessa esitetyn perusteella muutoinkaan katsoa vaarantuneen laissa tarkoitettua erityisestä syystä.

Kunnan toimielimiä koskevassa kuntalain 30 §:ssä ei mainita tilapäistä valiokuntaa. Tilapäinen valiokunta ei olekaan valtuustosta erillinen toimielin vaan valtuuston keskuudestaan oman päätöksentekonsa valmistelemista varten asettama tilapäinen valmisteluelin. Kuntalain 97 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä valtuutetun esteellisyydestä säädetty koskee siten sanamuotonsa perusteella valtuutettua myös hänen osallistuessaan asian käsittelyyn tilapäisessä valiokunnassa. Koska tilapäinen valiokunta ei ole erillinen toimielin, hallintolain esteellisyyssäännökset eivät tule sovellettaviksi myöskään saman momentin toisen virkkeen perusteella. Valtuutettu on siten edellä mainittujen säännösten sanamuodon mukaan tilapäisessä valiokunnassakin esteellinen käsittelemään vain sellaista asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä tai hänen läheistään. Vaikka hallintolain 28 §:n 1 momentin esteellisyyssäännösten katsottaisiin tästä huolimatta koskevan myös tilapäisen valiokunnan jäsentä, niiden tulkinnassa on otettava huomioon tilapäisen valiokunnan erityisluonne. Tämän valmisteluelimen työskentelyyn osallistuvien valtuutettujen esteellisyyttä tarkasteltaessa on otettava huomioon kuntalain 34 §:n 1 momentissa säädetty luottamushenkilöiden erottamisen peruste, lautakuntien asema valtuustoon nähden ja se, että tilapäiseen valiokuntaan valitaan yksinomaan valtuutettuja. Tilapäisen valiokunnan jäseniä ei tämän vuoksi ole pidetty oikeuskäytännössä esteellisinä sillä perusteella, että he ovat allekirjoittaneet luottamushenkilöiden erottamista koskevan aloitteen tai muuten ilmaisseet kantansa asiassa jo etukäteen. Tähän nähden tilapäisen valiokunnan jäsentä Marjo Merivirtaa ei ole pidettävä esteellisenä pelkästään sen vuoksi, että Merivirta on ennen tilapäisen valiokunnan perustamista lähettämässään viestissä arvostellut Räsäsen toimintaa, eikä tilapäisen valiokunnan puheenjohtajaa Pertti Seimolaa sillä perusteella, että Seimolalla ja Räsäsellä on kuulemistilaisuudessa ollut erilainen käsitys tarkastuslautakunnan erottamiseen liittyvistä tapahtumista.

Kun otetaan huomioon edellä sanottu, valituksenalainen päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä Räsäsen esteellisyydestä esittämän perusteella.

Asianosaisen kuuleminen

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Tilapäinen valiokunta on lähettänyt tarkastuslautakunnan jäsenille ja varajäsenille 26.1.2023 päivätyn kirjeen, jossa heitä on pyydetty toimittamaan kirjallinen arvio tarkastuslautakunnasta ja sen toiminnasta 6.2.2023 mennessä sekä ilmoitettu erikseen sovittavista henkilökohtaisista kuulemisista. Kirjeessä on ilmoitettu kirjallisen ja suullisen kuulemisen olevan ehdottoman luottamuksellisia. Tilapäisen valiokunnan kokouspöytäkirjoista ilmenee, että asiassa on lisäksi pyydetty lausunto kunnanhallitukselta. Tilapäisen valiokunnan 28.2.2023 päivätyn selvityksen mukaan suulliset kuulemiset on järjestetty 7.2.–14.2.2023. Yksi lautakunnan varajäsen ei saapunut kuultavaksi ja kahta varajäsentä ei kuultu vähäisen kokouksiin osallistumisen vuoksi.

Tarkastuslautakunnan jäseniä on kuultu edellä kuvatulla tavalla asian selvittämiseksi. Heidän on kuulemiskirjeen sisältö huomioiden täytynyt ymmärtää, ettei heillä ole velvollisuutta toimittaa kirjallista lausuntoa tai osallistua kuulemistilaisuuteen. Menettely ei ole ollut valituksessa esitetyllä tavalla virheellistä kuulemisen ajankohdasta ja kuulemiskirjeen sanamuodoista esitettyjen seikkojen perusteella. Sillä seikalla, että kuulemistilaisuuden äänittäminen oli kielletty, ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko Räsästä kuultu hallintolain 34 §:ssä säädettyllä tavalla.

Räsänen on lähettänyt kunnanvaltuustolle ja tilapäiselle valiokunnalle osoitetun 7.3.2023 päivätyn kirjelmän, jossa hän on pyytänyt jäljennöksiä eräistä asiakirjoista ja esittänyt, ettei häntä ole kuultu hallintolain 34 §:ssä edellytetyllä tavalla. Kunnanhallituksen lausunnon mukaan suullisista kuulemisista ei ole laadittu arkistoituja muistioita, vaan kysymys on ollut tilapäisen valiokunnan jäsenten muistiinpano- ja valmisteluaineistosta. Hallinto-oikeudelle on ilmoitettu, että tilapäisen valiokunnan kuulemisista kertyneet asiakirjat on hävitetty.

Asiassa on sinänsä riidatonta, että Räsäselle ei ole annettu hänen pyytamiään tarkastuslautakunnan työskentelyyn liittyneitä asiakirjoja ennen kuin asia on ratkaistu valituksenalaisella päätöksellä. Hallinto-oikeuden ratkaistavana olevassa asiassa ei ole kuitenkaan kyse viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitetusta asiakirjapyynnöstä tai muustakaan sellaisesta asiasta, joka tulisi ratkaista mainitun lain säännösten nojalla. Asian valmisteluun liittyneillä mahdollisilla mainitun lain vastaisilla toimilla on tässä kunnallisvalitusasiassa merkitystä vain sikäli kuin asia ei ole niiden vuoksi tullut käsitellyksi kunnan viranomaisissa kuntalain ja hallintolain säännöksissä edellytetyllä tavalla. Kysymystä Räsäsen tiedonsaantioikeuden toteutumisesta asian käsittelyssä on tämän vuoksi tarkasteltava siltä kannalta, onko hänelle varattu ennen asian ratkaisemista hallintolain 34 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa

selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallinto-oikeus toteaa, että tarkastuslautakunnan erottamisen syyt ovat ilmenneet tilapäisen valiokunnan selvityksestä, joka on lähetetty tarkastuslautakunnan jäsenille ja varajäsenille sähköpostitse 10.3.2023. Heille on samalla varattu tilaisuus lausua selvityksestä hyvissä ajoin ennen kunnanvaltuuston kokousta 17.4.2023. Lausumista varten on asetettu asian laatuun nähden kohtuullinen määräaika.

Räsästä on kuultu asiassa suullisesti, ja hän on lisäksi 24.3.2023 päivätyssä kirjallisessa lausumassaan esittänyt näkemyksensä valiokunnan selvityksestä. Hänellä on myös valtuutettuna ollut mahdollista lausua näkemyksensä asiasta vielä asiaa valtuuston kokouksessa käsiteltäessä. Kunnanvaltuuston pöytäkirjasta ilmenee, että siltä osin kuin tilapäisen valiokunnan esitys on perustunut Räsäsen käyttäytymiseen, valiokunnan puheenjohtaja on kokouksessa yksilöinyt ne henkilöt, joiden lausumiin valiokunnan käsitys on perustunut, ja Räsäsellä on tämän jälkeen ollut vielä tilaisuus esittää asiasta näkemyksensä. Kun otetaan huomioon edellä lausuttu, Räsäsen oikeus tulla kuulluksi asiassa on suullisesti esitettyjen selvitysten kirjaamisen puutteista huolimatta toteutunut riittävästi eikä valtuuston päätöstä ole sen vuoksi syytä kumota kuulemisvirheen vuoksi virheellisessä järjestyksessä syntyneenä.

Muut menettelyä koskevat valitusperusteet

Luhangan kunnan hallintosäännön 73 §:n 4 momentin mukaan valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja valtuuston sihteerinä toimii valtuuston määräämä viranhaltija. Hallintosäännössä ei ole muita valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjän valintaa koskevia määräyksiä. Tilapäisen valiokunnan asettamista koskevaa asiaa on käsitelty valtuuston kokouksessa 19.1.2023 §:n 10 kohdalla ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut kunnanvaltuuston jäsen. Kokouspöytäkirjan osallistujaluettelosta ilmenee, että mainittu asiakohda on käsitelty kokouksessa viimeisenä ja pöytäkirjanpitäjänä kokouksessa toiminut kunnanjohtaja on poistunut ennen asian käsittelyä. Pöytäkirjanpitäjäksi määrätty viranhaltija on ollut estynyt osallistumasta asiakohdan käsittelyyn, eikä kokouksessa ole ollut läsnä muita viranhaltijoita. Hallinto-oikeus katsoo, että valtuuston päätöstä ei ole kumottava virheellisessä järjestyksessä syntyneenä sen vuoksi, että edeltä ilmenevissä olosuhteissa valtuusto on määrännyt pöytäkirjanpitäjäksi viranhaltijan sijasta luottamushenkilön. Pöytäkirjan pitämiseen liittyvien virheiden ei ylipäättään voida katsoa vaikuttavan kokouksessa tehtyjen päätösten lainmukaisuuteen, jos päätösten sisältö käy niistä huolimatta luotettavasti ilmi pöytäkirjasta.

Luhangan kunnan hallintosäännön 138 §:ssä olevia määräyksiä pöytäkirjan laatimisesta ja tarkastamisesta noudatetaan hallintosäännön 113 § huomioon ottaen kunnan toimielinten kokouksissa valtuustoa lukuun ottamatta. Tilapäinen valiokunta on kunnanvaltuuston keskuudestaan oman päätöksentekonsa valmistelemista varten kuntalain 35 §:n nojalla asettama tilapäinen valmisteluelin, joka ei ole mainitun lain 30 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin. Hallintosäännön 138 § ei siten tule sovellettavaksi tilapäisen

valiokunnan pöytäkirjojen laatimiseen ja tarkastamiseen. Tilapäisen valiokunnan kokouksista on sinänsä laadittu pöytäkirjat, joihin on kirjattu läsnä olleet henkilöt sekä kokouksessa käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, ja kokouksessa läsnä olleet jäsenet ovat allekirjoittaneet pöytäkirjat.

Räsäsen 27.3.2023 tilapäiselle valiokunnalle tekemän itseoikaisupyyntöä käsitteyllä ei ole merkitystä valituksenalaisen päätöksen lainmukaisuuden kannalta.

Luottamushenkilöiden erottaminen

Kuntalain 34 §:n 1 momentin mukaan valtuusto voi erottaa kunnan toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä.

Edellä mainittu momentti vastaa aikaisemmin voimassa olleen kuntalain (365/1995) 21 §:n 1 momenttia. Hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM 18/1994 vp) mukaan aikaisemman kuntalain 21 §:n soveltamistilanteessa päätöksessä on mainittava, mihin luottamuspula perustuu, jotta ”syyttömät” välttyisivät leimautumiselta.

Valtuusto voi enemmistöpäätöksellä erottaa valitsemansa luottamushenkilöt, jos he ovat menettäneet valtuuston luottamuksen. Epäluottamus voi kohdistua myös vain yksittäiseen toimielimen jäseneseen. Kysymys siitä, mitkä seikat voivat johtaa laissa tarkoitettulla tavalla valtuuston luottamuksen menettämiseen, ei ole ensisijaisesti oikeudellinen arviointikysymys, vaan poliittisen tai muun tarkoituksenmukaisuusharkinnan alaan kuuluva kysymys. Epäluottamus voi syntyä, vaikka luottamushenkilö ei olisi syyllistynyt mihinkään yksittäiseen virheelliseen menettelyyn. Valtuustolla on tällaisessa asiassa laaja harkintavalta, jota kuitenkin rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet.

Tilapäisen valiokunnan asettamista on ryhdytty valmistelemaan tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajan pyydettyä eroa lautakunnan jäsenyydestä lautakunnan työskentelyssä ilmenneiden ongelmien vuoksi. Myös toinen tarkastuslautakunnan jäsen oli jo aikaisemmin pyytänyt eroa kyseisestä luottamustoimesta. Kunnanhallituksen tilapäiselle valiokunnalle antaman lausunnon mukaan tarkastuslautakuntaan ei ole ollut halukkaita jäseniä eronneiden tilalle.

Valtuusto on päättänyt erottaa tarkastuslautakunnan tilapäisen valiokunnan esityksen mukaisesti. Esityksen mukaan tarkastuslautakunta on menettänyt valtuuston luottamuksen edeltä valituksenalaisen päätöksen selostuksesta ilmenevillä perusteilla. Valtuuston pöytäkirjasta ilmenee, että esityksessä mainitusta tarkastuslautakunnan kokoonpanon laillisuudesta on keskusteltu kokouksessa ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja on todennut, että maininta kokoonpanon lainvastaisuudesta ei oikeudellisesti pidä paikkaansa. Pöytäkirjasta ilmenee, että tilapäisen valiokunnan esittämistä perusteista on myös muilta osin käyty täsmäntävää keskustelua kokouksessa ja valtuusto on

tehnyt valituksenalaisen päätöksensä tietoisena keskustelun kuluessa esitetyistä näkemyksistä.

Asiassa on riidatonta, että tarkastuslautakunnan jäsenet olivat perustelleet eronpyyntöjään lautakunnan työskentelyssä olleilla ongelmilla. Tilapäinen valiokunta on esittänyt valtuustolle, että tarkastuslautakunta ei ole tehtäviensä tasalla, eikä se ole poliittisesti luotettava. Nämä perusteet liittyvät tarkastuslautakunnan työskentelyn edellytyksiin, eikä niitä voida pitää luottamushenkilöiden erottamista koskevan sääntelyn tarkoitukseen nähden epäasiallisina. Kun otetaan huomioon, mitä edellä on lausuttu luottamushenkilöiden erottamisen edellytyksistä, valtuuston päätöksen lainmukaisuuden arvioimiseksi ei ole tarpeen tarkastella yksilöidysti Räsäsen toimintaa tarkastuslautakunnan puheenjohtajana. Tilapäisen valiokunnan suorittaman valmistelun ja asiakirjoista muutoin saatavan selvityksen perusteella käsitys tarkastuslautakunnan työskentelyn ongelmista on perustunut useiden luottamushenkilöiden samansuuntaisiin näkemyksiin.

Kun tarkastuslautakunnan erottamiselle on ollut riittävät ja hyväksyttävät perusteet, sillä, että tilapäisen valiokunnan esityksen perusteet ovat eräiltä muilta osin osoittautuneet paikkaansa pitämättömiksi, ei ole valtuuston harkintavallan käyttöä arvioitaessa ratkaisevaa merkitystä. Kunnanvaltuusto on edellä lausuttu huomioon ottaen tehnyt päätöksen harkintavaltansa rajoissa. Kunnanvaltuuston päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla virheellisessä järjestyksessä syntynyt eikä muutoinkaan lainvastainen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 § ja 143 §
Hallintolaki 6 § ja 42 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Liisamaija Kangas

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Jussi-Pekka Lajunen, Mika Paavilainen ja Liisamaija Kangas.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Juhani Räsänen sähköpostitse
	Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa, laskutetaan myöhemmin (Tuomioistuinmaksulaki 2 § ja oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta)
	Oikeudenkäyntimaksun määrittämiseen saa vaatia oikaisua alla ilmenevällä tavalla.
Jäljennös maksutta	Luhangan kunnanhallitus, jonka on kuntalain 142 §:n mukaisesti ilmoitettava päätöksestä sähköpostitse

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määrittämisestä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
 Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
 Puhelinnumero: 029 56 42210
 Faksi: 029 56 42269
 Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
 Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puhelusta peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla <https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valitusaika luetaan siitä, kun ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan tai kuntayhtymän yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15